

Paryż, dnia 11 Września 1919.

Raport z dnia 11 Września, z misji do Prezesa R. Dmowskiego.

a.26
1487/3. R
29.9

Stosownie do otrzymanej wczoraj instrukcji Pana Prezydenta, zgłosiłem się w dniu dzisiejszym o godzinie 9, minut 45 rano do mieszkania Prezesa Dmowskiego i w imieniu Prezydenta prosiłem:

a/ by na posiedzeniu Komisji Cieszyńskiej dziś się odbyć mającej, w razie decyzji przeprowadzenia w Cieszyńskim plebiscytu, postawił Pan Dmowski jako warunek, by wszelkie wojsko czeskie i polskie zostało z tego okręgu wycofane natychmiast, i by Cieszyńskie było okupowane na czas plebiscytowy przez 2 bataliony wojska włoskiego.

b/ By nie dopuszczono do aresztowań i usuwania ludności z obszaru plebiscytu, by dotychczas aresztowani przez Czechów obywatele miejscowi natychmiast powrócili na miejsca swego zamieszkania.

Pan Dmowski odpowiedział, że w ten sposób nie można stawiać sprawy, według jego zdania, gdyż istnieje pewność, że w takim razie Czesi by energicznie protestowali przeciw wojsku włoskiemu, co mogłoby mieć dla nas złe skutki. Stawiał już na wczorajszym posiedzeniu Komisji żądanie kategorycznie, by w razie plebiscytu wojsko alianckie natychmiast okupowało terytorium plebiscytowe, a raczej nie tylko to terytorium ale cały obszar Księstwa Cieszyńskiego. Pan Dmowski podał mi do zakomunikowania Prezydentowi następujące szczegóły rozmów w komisji wczorajszej:

Na zapytanie Cambona, czy w razie plebiscytu Polska zgodziłaby się by się plebiscyt odbył na całym obszarze Cieszyńskiego, gminami? odpowiedział p. Dmowski twierdząco.

Na zapytanie Cambona, czy w takim razie Polska zgodziłaby się by wyłączone z plebiscytu powiat Frydecki/jako bezsprzecznie Czeski,/ oraz jednocześnie powiat Bielski, /jako bezsprzecznie polski / Pan Dmowski odpowiedział też twierdząco, zaznaczył jednak, że doświadczenie Polski o działalności przedplebiscytowej na Górnym Śląsku, zmusza go do postawienia w takim razie kategorycznego warunku, by pomimo wyłączenia, powiaty te też były przez wojsko alianckie zajęte, by jednym słowem, gdyby plebiscyt miał się odbyć choćby tylko na obszarze dwu powiatów, cały kraj był okupowany przez wojska Entente'y i to niezwłocznie.

Na zapytanie Komisji, czy zamiast proponowanej linii demarkacyjnej /projekt Komisji,/ czerwonom na mapie załączonej przy niniejszem nakreślonej Polska zgodziłaby się na wariant granicy /zielono nakreślonej/ P.Dmowski odpowiedział kategorycznie, że ani jedna ani druga propozycja nie zostanie przez Polskę w żadnym razie przyjęta.

23

p. Dmowski w konkluzji naszej rozmowy zaznaczył, że według niego Komisya Pięciu jest po naszej stronie. Z rozmowy długiej którą z nim zaczął Benes wczoraj, widzi, że Czesi to czują i pragną doprowadzić nas do solucji jakiejś kompromisowej między Czechami a Polską. Projekt zielonej linii granicznej pochodzi od przyjaciół Czechów będących w Komisji. Według p. Dmowskiego, sprawa stoi dla nas pomyślnie. W ciągu obrad wczorajszych w Komisji, gdy niektórzy jej członkowie wskazywali na brak węgla w Czechach, Pan Dmowski odpowiedział: "mais il y a une invention tres ingénieuse qui permet a un pays de ne pas posséder son propre charbon" et c'est de l'acheter dans un autre pays."

Paryż, dnia 11 Września 1919.

Referent:

J. Cielchawowski

Linie proponowanych granic, na załączonej mapie, są nakreślone w przybliżeniu przez p. Dmowskiego przy mnie.

Pięć -